

Ing. Radoslav Guláš
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave

Ing. Ctibor Pilch, PhD.
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave

Podpora finančnej gramotnosti na Slovensku¹

V Slovenskej republike je problematika finančného vzdelávania na stredných školách realizovaná ako príprava na budúce povolanie, a to pre oblasť bankovníctva, finančnictva a poisťovníctva, prostredníctvom rôznych študijných odborov². Vzhľadom na prudký vývoj ekonomických informácií, ktoré sú v tejto oblasti, Ministerstvo školstva SR veľmi pružne reagovalo na aktivity a iniciatívy rôznych podnikateľských, finančných a mimovládnych organizácií, ktoré formou úspešných projektov v ekonomickej a finančnej oblasti vzdelávania pomáhajú obohatiť proces vzdelávania žiakov stredných a základných škôl. Takto vznikla a aj naďalej sa uplatňuje medzi žiakmi a učiteľmi ďalšia forma inovácie obsahu vzdelávania.

1. Sieť cvičných firiem

Sieť cvičných firiem, ktorú v každom štáte riadi národná centrála cvičných firiem, simuluje pre cvičné firmy orgány štátnej správy (na Slovensku odbor živnostenského podnikania, registrový súd, sociálnu a zdravotnú poisťovňu, daňový úrad, colný úrad a cvičnú banku), organizuje taktiež rôzne vzdelávacie podujatia pre učiteľov resp. lektorov cvičných firiem, ako aj ďalšie projekty odborného vzdelávania ale aj medzinárodný veľtrh cvičných firiem. Všetky tieto činnosti na Slovensku má na starosti Slovenské centrum cvičných firiem (ďalej len „SCCF“). Štátny inštitút odborného vzdelávania (ďalej len „ŠIOV“) spravuje práve odbor SCCF. SCCF vzniklo na Slovensku (v januári 1998 v Bratislave - Petržalke) rozhodnutím Ministerstva školstva SR a taktiež pomocou rakúskeho ministerstva školstva a Kultur Kontakt. Slovensko reprezentuje SCCF taktiež aj na medzinárodnej úrovni a to spoluprácou so zahraničnými cvičnými firmami. V roku

¹Príspevok vznikol v rámci riešeného projektu „Teoretické a praktické otázky ohodnocovania bánk a finančných inštitúcií v podmienkach Slovenska“. Evidenčné číslo projektu: 1/0648/12

²ÚRAD VLÁDY SR, 2010: *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*. Rokovanie vlády Slovenskej republiky, Bratislava 2010. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-22405?prefixFile=m_>

2001 sme sa stali členom EUROPEN, ktorá je svetovou centrálou cvičných firiem. Veľkou výhodou je to, že slovenské firmy môžu on-line formou komunikovať s ktoroukoľvek cvičnou firmou v inej krajine cez databázu EUROPEN. Nejde len o evidenčné členstvo, ale aj o materiálnu pomoc, keďže môžeme využívať komunikačný, bankový, databázový a informačný softvér a taktiež aj pomoc v oblasti know-how.

Predmet cvičná firma funguje ako reálna firma, keďže pracuje s reálnymi dokladmi z praxe, ale s fiktívnymi peniazmi a fiktívnym tovarom. Používa rôzne alternatívne metódy vyučovania, ako je napríklad simulácia či inscenačná metóda. Vyučujúci využíva frontálne vyučovanie len minimálne. Naopak jeho úlohou je byť viac starším kolegom či poradcom, ako pedagógom. Predmet cvičná firma sa na Slovensku vyučuje ako voliteľný predmet v rámci riadneho vyučovania na stredných školách a vnáša tak novú kvalitu do vzťahu teórie a praxe. Veľmi prospešné je to, že vedomosti získané v iných predmetoch sa pomocou cvičnej firmy kombinujú a precvičovaním upevňujú. Tento predmet umožňuje v konečnom dôsledku aj v oblasti finančného vzdelávania veľmi kvalitnú prípravu.

Na finančnom vzdelávaní sa podieľajú aj iné občianske združenia, organizácie a mimovládne organizácie, ktoré formou rôznych projektov zlepšujú a rozširujú základné poznatky z finančného vzdelávania žiakov na stredných a základných školách. Spomenuté aktivity môžeme považovať za úspešnú alternatívnu formu experimentálneho overovania.

2. Junior Achievement Slovensko

Junior Achievement Slovensko (Mládež pre budúcnosť) je vzdelávacia nezisková organizácia s medzinárodným prvkom. Jej poslaním je poskytovanie ekonomického vzdelávania prostredníctvom praktických školských programov, a to hlavne mladým ľuďom na celom Slovensku. Je to hlavne prepojenie s podnikateľským sektorom a taktiež profesionálny prístup, ktorý dáva žiakom príležitosť orientovať a správne sa rozhodovať v otázkach týkajúcich sa ekonomiky ešte pred vstupom do zamestnania.

Táto organizácia spolupracuje s MŠ SR 15 rokov a v oblasti finančného vzdelávania sa podieľala na programoch ako: Banky v akcii, Aplikovaná ekonómia, Manažment osobných financií, Manažérske simulačné cvičenia - pre vysokoškolákov.

V skratke o Junior Achievement Slovensko³ vieme:

- je líder v podnikateľskom vzdelávaní na Slovensku,
- má viac ako 247 000 absolventov vzdelávacích programov,
- má viac ako 500 odborníkov z praxe zapojených do „learning – by – doing“ aktivít,
- modelová organizácia v roku 2008-2012.

3. Banky v akcii

Program Banky v akcii je určený pre všetkých študentov stredných škôl. Jeho možnosť využitia je v predmetoch bankovníctvo, ekonomika (tematický celok bankovníctvo) alebo aj v ďalších ekonomických predmetoch.

„Ide o počítačovú simuláciu, v ktorej si tímy konkurujú na finančnom trhu. Študenti majú prostredníctvom tohto programu možnosť nahliadnuť do sveta bankovníctva a vyskúšať si rozhodnutia o úrokových sadzbách, ktoré musia jednotlivé banky v priebehu obdobia uskutočňovať. Prostredníctvom rozhodovania o úrokových sadzbách krátkodobých a dlhodobých operácií a investícií do marketingu a výskumu a vývoja študenti spoznajú niektoré špecifiká bankového trhu.“⁴

Tento program predstavuje bankový systém ľubovoľne vybraného štátu, v ktorom budú banky robiť určité rozhodnutia. Toto prostredie tvoria komerčné banky a centrálna banka, ktorú v programe simuluje konzultant. V priebehu simulácie môže konzultant modifikovať niektoré parametre simulácie a tým dať študentom možnosť pochopiť podstatné javy v modernej ekonomike (napr. infláciu alebo defláciu). Princíp programu je založený na tom, že tímy študentov sa na základe finančných správ rozhodujú o štruktúre pasívnych a aktívnych obchodov, ktoré sú najvýhodnejšie pre ich banku.

Prostredníctvom projektu:

- študenti sa naučili všeobecnú podstatu fungovania bankového systému aj v podmienkach Slovenskej republiky,

³ JUNIOR ACHIEVEMENT SLOVENSKO: *O nás*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <<http://www.jasr.sk/showdoc.do?docid=1929>>

⁴ JUNIOR ACHIEVEMENT SLOVENSKO: *Banky v akcii*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <<http://www.banky.jasr.sk/showdoc.do?docid=1479>>

- študenti mali možnosť pochopiť ekonomické princípy, ktoré ovplyvňujú rozhodovanie bánk prostredníctvom praktických a teoretických metód výučby,
- študenti získali v trhovej ekonomike praktické skúsenosti pri rozhodovaní,
- študenti rozvinuli schopnosť tímovej práce, komunikovať, rozhodovať sa a niesť zodpovednosť.

V priebehu simulácie vykonávali žiaci rôzne činnosti ako napríklad poskytovanie úverov a prijímanie vkladov, určovanie výdavkov na marketing, stanovovanie krátkodobých a dlhodobých úrokových mier a iné. Cieľom každého tímu bolo maximalizovať zisk, minimalizovať náklady, udržať rovnováhu krátkodobých a dlhodobých vkladov a úverov a taktiež získať podiel na trhu.

4. Poznaj svoje peniaze

Ďalším projektom je projekt Poznaj svoje peniaze. Tento projekt vznikol z iniciatívy Nadácie pre deti Slovenska a taktiež aj v spolupráci s Junior Achievement Slovensko. Dôležitým podnetom pre vznik tohto projektu bola hlavne potreba upriamiť pozornosť mladých ľudí na nový prístup k finančnému vzdelávaniu a to najmä v oblasti týkajúcej sa manažovania osobných financií. Tento projekt prebiehal v rámci 4 oblastí:

- tvorba kurikula hlavne pre e-learningové vyučovanie projektu – išlo o nepovinný predmet s názvom manažment osobných financií vyučovaný na stredných školách (učebné texty, metodická príručka a webstránka pre vyučovanie),
- tréningy pre konzultantov a učiteľov, ich cieľom bolo oboznámiť konzultantov s daným projektom a so všetkými jeho možnosťami, ktoré tento projekt do vyučovania prináša,
- implementácia projektu na stredných školách v celoslovenskom meradle,
- rozvoj projektu, tzn. zavádzanie rôznych inovačných prvkov, napr. exkurzia – program migrantov, hľadanie medzinárodných partnerstiev či žiacka súťaž.

Tento vzdelávací program je implementovaný na viacerých stredných školách ako predmet nepovinný a je realizovaný formou voľnočasových aktivít. Od roku 2001 do roku 2007 dosiahol veľmi dobré výsledky, o čom svedčí integrácia viac než 140 škôl, vyše 160 vytrénovaných učiteľov, zúčastnených minimálne 6000 žiakov, spracované učebné texty a iné.

„Ciele projektu sú:

- rozvíjať zručnosti detí a mladých ľudí, ktoré sú potrebné pre orientovanie sa vo svete financií,
- naučiť ich veku primerane využívať finančné prostriedky pre svoj prospech,
- rozvíjať kritické myslenie, plánovanie, zodpovedné správanie a etické rozhodovanie,
- kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- zmysluplne využívať digitálne technológie v oblasti finančnej gramotnosti,
- vzdelávať a podporovať učiteľov.“⁵

5. Finančné inteligencia

Projekt Finančná inteligencia – návrh koncepcie finančného vzdelávania na všetkých stupňoch vzdelávania vrátane celoživotného vzdelávania, ktorej pilotnú časť vypracovalo s podporou Ministerstva financií SR Občianske združenie Gimma v roku 2004. Táto časť sa venovala cieľovej skupine stredoškolákov a cieľom bolo vzdelávanie malých skupín stredoškolákov, v rámci ktorého sa zisťovali najvhodnejšie metódy a formy finančného vzdelávania z hľadiska zaujatia mladých ľudí a vzbudenia ich trvalého záujmu o danú problematiku. Vzdelávací program pozostával zo série prednášok a simulačnej hry. Projektu sa zúčastnilo približne 800 žiakov z 20 škôl, boli spracované dve publikácie a interaktívna webstránka. Čo zhodnocuje tento projekt, je spojenie odborných informácií so zážitkovými formami vzdelávania a s inovatívnou metodikou, čo sa prejavilo zvýšením záujmu zo strany žiakov a pedagogických zamestnancov škôl.⁶

6. Myslím ekonomicky

Ďalším projektom na podporu finančnej gramotnosti je projekt Myslím ekonomicky. Hlavným cieľom tohto projektu je najmä podpora tvorivého myslenia žiakov. Dôležitou úlohou projektu je taktiež zmena tradičnej roly učiteľa. Projekt Myslím ekonomicky má za úlohu pomáhať pedagógom rozvíjať tie kľúčové kompetencie, ktoré žiakom výrazne uľahčia vstup a následný pohyb na trhu práce, resp. ide aj o lepšie prípravu

⁵ NADÁCIA PRE DETI SLOVENSKA, 2013: *Program: „Poznaj svoje peniaze“*. [cit. 25.3.2014]. Dostupné na: <<http://poznaj.sk/o-projekte.html>>

⁶ ÚRAD VLÁDY SR, 2010: *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*. Rokovanie vlády Slovenskej republiky, Bratislava 2010. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-22405?prefixFile=m_>

na vysokú školu (kreativita, samostatné myslenie, zodpovednosť a pod.). Z pedagogického hľadiska je tento projekt postavený na metódach a postupoch zážitkového učenia. Projekt sa veľmi okrajovo venuje podstate finančného vzdelávania, ale podnetná je najmä jeho metodika. Obmedzením tohto projektu je použitie iba v menších skupinách a taktiež aj vysoká náročnosť na pedagógov.

7. Komenského učebnica ekonómie

Projekt Komenského učebnica ekonómie pre učiteľov je projekt, ktorý predstavuje 20 vzorových lekcii ekonómie, ktoré sú prezentované formou hier. Cieľom vzniku tejto učebnice bolo pomôcť učiteľom vyučovať ekonómiu tak, aby u žiakov vzbudili záujem o ekonomickú problematiku. Najzaujímavejšou a najhodnotnejšou časťou učebnice sú ekonomické hry. Tieto hry majú za úlohu názorným spôsobom dokázať žiakom platnosť princípov, ktoré prebrali na vyučovacej hodine. Projekt *Komenského učebnica ekonómie* kladie dôraz najmä na základné ekonomické princípy, ktoré súvisia s finančným vzdelávaním, netvoria jeho jadro ale východiskové poznatky.

8. Kvalitní v škole – úspešní v živote

„Projekt Kvalitní v škole – úspešní v živote má za cieľ vytvoriť v spolupráci so súkromným sektorom, strednými školami a regionálnymi samosprávami v oblasti vzdelávania podmienky pre podporu podnikateľských zručností u žiakov stredných škôl. Najdôležitejšou súčasťou podnikateľských zručností je finančná gramotnosť. Jeden zo vzdelávacích modulov projektu sa venuje problematike financií, ale z hľadiska podnikateľského sektora, sa kladie dôraz na pochopenie finančných výkazov a projekcií v podnikaní. Inšpiratívna je najmä forma spracovania vzdelávacích materiálov, ktorá je široko aplikovateľná, uplatniteľná široko plošne a zároveň obsahuje hry, prípadové štúdie a zážitkové formy vzdelávania.“⁷

9. Investland

Projekt Investland je určený pre všetkých učiteľov vyučujúcich ekonomické predmety, ktorí majú záujem nadobudnúť nové poznatky a naučiť sa efektívne využívať tento voľne dostupný projekt. Cieľom Investlandu je hravou a jednoduchou formou získať

⁷ ÚRAD VLÁDY SR, 2010: *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*. Rokovanie vlády Slovenskej republiky, Bratislava 2010. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-22405?prefixFile=m_>

pozitívny postoj k vyššej kvalite života. Veľakrát to síce súvisí s dostatočnou hodnotou osobného majetku, no nie vždy to tak musí byť. Aj tieto paradoxy, ktoré sa vyskytujú v živote, sú k dispozícii na internete vo virtuálnej forme.

10. Banka finančnej gramotnosti⁸

Ide projekt, ktorého poslaním je pomocou workshopov, seminárov a školení vzdelávať občanov v oblasti finančnej gramotnosti. Tento projekt bol pretransformovaný na vzdelávacie centrum Akadémie FG s. r. o. Zameranie Akadémie FG:

- učiť občanov sporiť, a to aj s využitím rôznych štátnych sociálnych programov,
- učiť občanov chrániť si svoje úspory pred štátom a infláciou,
- vyrábanie vzdelávacích materiálov a rôznych učebných pomôcok.

11. Moja família od OVB

„Spoločnosť OVB Allfinanz Slovensko ponúka a predstavuje projekt Moja Família predovšetkým základným školám v SR. Okrem zvyšovania vedomostí žiakov je pridanou hodnotou projektu aj možnosť zaradiť toto finančné vzdelávanie do osnov a tiež do klasifikácie.“⁹ Školám zapojeným do projektu OVB poskytne:

- prednáškové materiály a výukové podklady,
- externého lektora,
- on-line aplikáciu (Moja família), ktorá zahŕňa aj test.

Realizácia projektu je pre školy bezplatná. Práva na používanie projektu sú chránené v dohode, ktorú škola podpíše ešte pred začiatkom projektu. Ďalšie podrobnejšie informácie k projektu poskytuje lektor. Východiskom projektu je budovanie elementárnej finančnej gramotnosti u žiakov základných škôl.¹⁰

⁸AKADÉMIA FG, 2012: *O akadémii*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.akademiafg.sk/o_akademii/>

⁹MOJA FAMILIA: *Projekt Moja Família*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <<http://www.mojafamilia.sk/fanusikRealizacia.php>>

¹⁰MOJA FAMILIA: *Projekt Moja Família*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <<http://www.mojafamilia.sk/fanusikRealizacia.php>>

12. Štátne vzdelávacie programy

Prvým a veľmi dôležitým prvkom bola požiadavka vlády na vytvorenie určitého štandardu finančnej gramotnosti a taktiež aj možnosti jeho následnej implementácie do jednotlivých Štátnych vzdelávacích programov pre základné školy a stredné školy.

„Je treba uviesť, že súbežne s realizáciou tejto úlohy prebieha obsahová reforma v školstve, ktorej cieľom je umožniť flexibilnejšiu profiláciu absolventov učebných a študijných odborov podľa podmienok školy, vývoja odborov v závislosti od potrieb regionálneho trhu práce, individuálnych schopností a záujmu žiakov.“¹¹ Dôležitá je aj tá skutočnosť, že odborné vzdelávanie a príprava smeruje k získavaniu kľúčových kompetencií a ku praktickejším a komplexne zameraným zručnostiam a vedomostiam, ktoré následne umožnia celkový úspech a rozvoj jednotlivcov na základe sebauvedomenia, vlastnej aktivity a spolupráce nielen v už poznaných a známych situáciách a problémoch, ale aj v nových podmienkach ich aplikácie a riešenia.

„Štátny vzdelávací program sa tvorí v súlade s Medzinárodnou normou pre klasifikáciu vzdelávania s cieľom sprehľadnenia a porovnania vzdelávacích programov na národnej úrovni vo vzťahu k štandardným charakteristikám, ako sú dĺžka vzdelávania, vstupný vek žiaka do programu, zameranie programu – výchovné, všeobecnovzdelávacie, odborné, praktické, ďalej na podmienky programu, ako sú kvalifikácia, normy certifikácie, možnosti ďalšieho vzdelávania a pod. Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie a prípravu vymedzuje predstavu štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch odborného vzdelávania a prípravy.“¹²

Princípy štátneho vzdelávacieho programu:

- zvýšenie dôrazu na výsledky vzdelávania a požadované kompetencie,
- podpora autonómie a zodpovednosti škôl,
- rozvoj individuality každého jednotlivca,
- dôraz na kľúčové kompetencie pre výkon povolania,

¹¹ ÚRAD VLÁDY SR, 2010: *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*. Rokovanie vlády Slovenskej republiky, Bratislava 2010. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-22405?prefixFile=m_>

¹² ÚRAD VLÁDY SR, 2010: *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*. Rokovanie vlády Slovenskej republiky, Bratislava 2010. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-22405?prefixFile=m_>

- variabilita vzdelávacích programov na úrovni školy,
- dôraz na kvalitu osobnosti žiaka ako potenciálneho zamestnanca,
- podpora zvýšenia efektivity a kvality vzdelávania vo vzťahu k rešpektovaniu študijných predpokladov, vzdelávacích potrieb, špecifických potrieb trhu práce v regiónoch škôl, reálnych vzdelávacích podmienok, dosiahnutých výsledkov práce školy, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
- posilnenie pedagogickej a odbornej zodpovednosti a nezávislosti učiteľov,
- záväzný základ pre tvorbu ďalších školských vzdelávacích programov.

Schéma č. 1: Cieľ štátnych vzdelávacích programov

Zdroj: ÚRAD VLÁDY SR, 2010: *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*. Rokovanie vlády Slovenskej republiky, Bratislava 2010. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-22405?prefixFile=m_>, vlastné spracovanie.

POUŽITÁ LITERATÚRA

Monografie

DUBEŇOVÁ, K., 2011: *Význam a potreba vzdelávania v procese budovania dôslednej finančnej vedomosti*. In Finančná gramotnosť ako súčasť ekonomického vzdelávania. Bratislava: 2011, ISBN 978-80-225-3249-5.

KOVALČÍKOVÁ, Z. a kol., 2011: *Základy finančnej gramotnosti*, 1. vyd. Bratislava: Metodicko-pedagogické vydavateľstvo, 2011. 65s. ISBN 978-80-8052-375-6.

KYIOSAKI, R.T., 2008: *Zvýšte svoje finančné IQ*. In: Motýľ. 2008, 254 s. ISBN 978-80-89199-88-4.

MAJTÁNOVÁ, A. – SNOPKOVÁ A., 2012: *Potreba finančného vzdelávania a finančnej gramotnosti k zvýšeniu kvality života*, In Sociálny rozvoj a kvalita života v kontexte makroekonomickej rovnováhy. Bratislava, 2012, 733 s. ISBN 978-80-225-3398-0.

NAGYOVÁ, I., 2008: *Kľúč k finančnej gramotnosti*. In Investor : financie & investície & úspech. - Bratislava : ECOPRESS, 2008. apríl 2008, roc. 9, c. 5, s. 38-39. ISSN 1335-8235.

OECD, 2005: *Improving Financial Literacy: Analysis of Issues and Policies*. Paris : OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development, 2005. 26 s. ISBN 92-64-01256-7.

PIOVARČIOVÁ, V., 2008: *Finančná gramotnosť - podmienka rozvoja kapitálového trhu*. In Ekonomické znalosti pro tržní praxi: mezinárodní vědecká konference. - Olomouc: Lešingrová Romana, 2008. 672 s. ISBN 978-80-87237-00-5.

REMUND, D.L., 2010: Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy. In *The Journal of Consumer Affairs*, ISSN 0022-0078, 2010, Vol. 44, No. 2, 295 s.

Internetové zdroje

AKADÉMIA FG, 2012: *O akadémii*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <http://www.akademiafg.sk/o_akademii/>

ATKINSON, A. – MESSY, F. A., 2013: *Promoting financial inclusion through financial education*, OECD Working papers on finance insurance and private pensions, NO. 34, OECD, 2013 [cit. 03.03.2014]. Dostupné na: <http://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/promoting-financial-inclusion-through-financial-education_5k3xz6m88smp-en>

ČERNÁ, E., 2012: *Výročná správa o činnosti Bankového ombudsmana za rok 2012*, Bratislava 2012. [cit. 03.03.2014]. Dostupné na: <http://www.bankovyombudsman.sk/wp-content/uploads/2013/09/ombudsman_vyroчна_sprava_2012-1.pdf>

EUROEKONÓM.SK, 2012: *Finančná gramotnosť*. [cit. 16.02.2014]. Dostupné na: <<http://www.euroekonom.sk/poradna/ekonomicky-slovník/?q=financna-gramotnost>>

FABOVÁ, Ľ., 2010: *Finančné vzdelávanie a finančná gramotnosť na Slovensku*. In BIATEC : odborný bankový časopis, Bratislava, Národná banka Slovenska. November 2010, roč. 18, č. 9, ISSN 1335-0900, [cit. 03.03.2014]. Dostupné na: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2010/biatec0910.pdf>

JUNIOR ACHIEVEMENT SLOVENSKO: *Banky v akcii*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <<http://www.banky.jasr.sk/showdoc.do?docid=1479>>

JUNIOR ACHIEVEMENT SLOVENSKO: *O nás*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <<http://www.jasr.sk/showdoc.do?docid=1929>>

KROMPASKÁ, L., 2009: *Finančná gramotnosť nie je módnym výstrelkom*. [cit. 16.02.2014]. Dostupné na: <http://finweb.hnonline.sk/c3-39257950-kP0000_dfinancna-gramotnost-nie-je-modnym-vystrelkom>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SR, MINISTERSTVO FINANCIÍ SR, 2008: *Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.0*, Bratislava 2008. [cit. 13.02.2014]. Dostupné na: <http://www.mpc-edu.sk/library/files/narodny_standard.pdf>

MOJA FAMÍLIA: *Projekt Moja Família*. [cit. 25.03.2014]. Dostupné na: <<http://www.mojafamilia.sk/fanusikRealizacia.php>>

MRÁZOVÁ, R. 2011: *Finančná vzdelanosť. Ako sa Slováci starajú o svoje peniaze?* Bratislava, ING 2011. [cit. 03.03.2014]. Dostupné na: <http://tlacovespravy.files.wordpress.com/2011/10/ing-poistovna_prieskum-fq_final.pdf>

NADÁCIA PRE DETI SLOVENSKA, 2013: *Program: „Poznaj svoje peniaze“*. [cit. 25.3.2014]. Dostupné na: <<http://poznaj.sk/o-projekte.html>>

OECD, 2013: *Improving financial education effectiveness through behavioural economics*. Financial Literacy Education, Russia Trust Fund, Jún 2013. [cit. 03.03.2014]. Dostupné na: <http://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/TrustFund2013_OECDImproving_Fin_Ed_effectiveness_through_Behavioural_Economics.pdf>

SZOVICS, P., 2012: *Quo vadis finančné vzdelávanie?*. In BIATEC: odborný bankový časopis, Bratislava, Národná banka Slovenska. Január 2012, roč. 20, č. 1, ISSN 1335-0900, [cit. 03.03.2014]. Dostupné na: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2012/biatec0112.pdf>

ÚRAD VLÁDY SR, 2010: *Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií*. Rokovanie vlády Slovenskej republiky, Bratislava 2010. [cit. 25.3.2014]. Dostupné na: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-22405?prefixFile=m_>